

KONCZ ISTVÁN VERSEI

A CIRKUSZ

A római Colosseum befejezésének
1900-ik évfordulójára

Arany homokkal hintett szűzi porond,
kéjre ajzott öl a végtelen mélység,
emberforma arányok között
a Cirkusz örökéletűnek látszik.

Most a poéta hódol előtted: Nép!
Kizsigerelt madártetemek rossz szagú
füstje csak léha mutatvány;
én az augurt vetem itt tűzre, s
pokolba a császárral is: ez
százezer voks és megvesztegethetetlen!
Mondom: most a poéta hódol előtted: Nép,
s kövezd meg, ha nem dicsér kellő
félelemmel!

Arany homokkal hintett szűzi prond;
csillagdísű fényes jövőt tanulni,
lecke lehet az aréna csupán,
kitépett nyelvvel a gladiátor nem
kér kegyelmet, s a sebzett oroszlán
vére szaporán szikkad, ahogy a jelpép értelme
is változtatja idővel színét és árnyalatát.

Most a poéta hódol! Tele csűr híján, —
s mivel nem babonás, a jós szava
dacára tékozlóan mulat, a

kegy és gazdag fizetség javát osztja
bőkezűn verseivel, — mondom:
minden jutalmat, amire a dicséret
érdemesít Neked ajánlja fel.

Arany homokkal hintett szűzi porond,
az idők végezeté, s Herkules haragja
nem felhőzheti be a hősi káprázat
izgalmas logikáját, s ép bőrrel
kerülhet majd újra a krónika
nemes tanúsága isteni színe elé,
amint a szónok szájaíze elpárolog
s csitul a tomboló tetszés.

Hódol a poéta. Nyomatékosan
ütembe szedi jussod, s a hetet-havat,
ahogy kitelik tőle, — az olajfák
bő termést ígérnek, s Bacchus vigad,
néhány keresztre feszített lázadó valami
idegen nyelven üvölt imát vagy átkokat...
az emberforma arányok közt itt
a Cirkusz tényleg örököltűnek látszik.

A ROSSZ SZEREP

Rossz embert is lehet szeretni,
hisz az anyag nem rossz, vagy jó,
csak esetleg tökéletes formájú,
s a maga módján a forma, —
ahogy a képzelet befogadja,
minden erkölcsön túl: öncélú;
csupán a pusztulás kivárása
a szerelem, és a fülledt augusztusi éj, —
mint a mondanivaló, a verset
kéri számon, — szörnyetegnek
hódol a szerető — (költő), vakon,
vagy jó tündérnek, nem derül ki az anyagból,
marad a forma és az,
amit ki-ki elhisz róla.

* * *

Már-már leírtam volna
 olyan szavakat is, amelyeneket a túlzó
 augusztusi hold találgatni biztatott,
 de jókor jött a csend, — és az a felhő is
 kimondhatatlan; —
 a lidérc jól ismeri e tájat...
 Eddig a köntörfalazás, valóban csak
 lidérces este volt, és valahol
 lecsapott a villám.

(Villám! A pallos sem kenyér
 vagy sors; oly meghitt a múlt,
 szél zúdul, és észrevétlenül alkonyul.)

UNALMAS ÉLET

Különös bogarat vettem észre,
 szaporán járt le s fel,
 csipkés élén egy álmos
 virág kihívó szirmának.
 Megnyugtat a forma.
 A forma, egy percre, egy órára,
 vagy örökre ez a furcsa
 rovar: róla mintázom
 a verset, s a helyet
 a tetves földön, ahol
 senki nincs velem,
 s közben a fény rézsút
 megtörik a sötét bútorokon.

Üss vissza!

A fényben hintázva túloz
 az árnyék, —
 a bogárka céltalan élete,
 s a fricska vagy szúrós grimasz
 egy hajszálon függ vele, —

a szeretet nem elég,
mintha csak háború lenne,
a szeretet hazaárulás, és
halál jár érte!
Lám, ismét egy tetszhalott, —
a kis bogár most ügyesen egyensúlyoz,
s a halott vagy szeretet
megrohasztja az egész világot.

Üss vissza!

Nem ért a Kedves...
A Kedves nincs is; —
tudok titkot tartani.
A virág hervadtan
kókad, s múmia szirma,
tarka halál-papagáj
zörögve ismétél csak.
A kalandor forma túlél,
mint kövület,
tere egy virágszirom
csipkézett éle, s a hűvös
érintésű otromba potroh
az unalmas élet ürügye volt.

Üss vissza!

ÉLMÉNY, IN PERFECTUM

Én mindig egyedül éltem.
És egyedül éltem át a Mást,
akiket kikerültem.
Én Mástól, egyedül, sosem félttem.

Történt a világ végezete előtt; —
ahogy az öntudat
számolja az Időt, —
törpe galaxis született és megszűnt
nyomban, miután születéséről
a végtelen űrnek hírt küldött.

Ilyen csalás a létezés.
Pártos jövőre bujtogat,
öl, ölel s egyáltalán az erőszaknak
értelmet ad, és értelmet ad
az áldozatnak is, — a poéma maga
a színvonal és az öntudat.

Kellene gyerek, pénz, hatalom
s jövő! Mert semmire sem használható,
akinek túlélni nem érdemes, —
és embernek sem jó,
aki alkalomadtán nem elkeseredett
és barikádra nem szólítható.

Jövő kellene! Gyerek, pénz s hatalom!
Minden kísérlet megbukik,
az idegen letagadott szerelem.
Hát fájhat a létezés! Én
nem akartam lenni, és nem akarva is,
egyedül, mind, ami van, átélem.

Én mindig egyedül éltem,
de biztonságban és szeretetlenül,
senkinek sem tartozom, csak épp hogy
itt járt Koncz István, feljegyzem emlékezetül.